

Naujienu Antroji Dalis

NR. 914

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIV METAI

B. MACEIKA

Bendradarbiavimo analizės analizė

(Tęsinys)

Toliau kun. dr. Jucevičius kalbėjo apie lietuviškąją tikrovę. Jis pripažįsta, kad lietuviškasis komunizmas neturi nieko bendro su tautos valia, kad nepriklausomybės metais buvo tik keli šimtai komunistų ir tie patys daugumoje nelietuviai, kad lietuviai partizanai buvo rakštimi ne tik rusams, bet ir lietuviams komunistams, kad yra žmonių, įstojusių į partiją, su tikslu galimu atveju patarnauti tėvynei. Šito ginčyti negalime. Bet štai:

— ... Nors šiandien yra dar mažų grupelių, kurios diskutuoja tautinius klausimus, tačiau mes apsilenktume su tiesa, jei kalbėtume apie bet kokį pagrindinį kraštą. Štai kodėl mes turime noromis ar nenoromis daleisti, kad mūsų tautos ateitis bus lemiančiai apspręsta tos tautinės politikos, už kurią pasisakys lietuviai komunistai.

Ir vėl reikia priminti, kad lietuviai komunistai, kiek liečia tautinius reikalus, nieko padaryti negali ir ateityje dar mažiau tegalės. Pirmiausia negalės dėl to, kad jie be sąlygų vykdo ir vykdyt Maskvos įsakymus; antra dėl to, kad Maskva tautas rusina, kuria ir kurs naują sovietinę naciją. Kompartijos narys, siekiąs separatizmo, žiauriausiomis priemonėmis nuo to atgrasinamas.

Kad "Pokarinei generacijai sovietinis režimas nėra primestas dalykas, bet dalykas, su kuriuo jis išaugo" ir "kad jo galvojimas yra stipriai determinuotas sovietinio režimo", visai aišku, tačiau nevisai taip, kad kas mus domina, Lietuvoje lietuvių nedomina ir priešingai. Tiesa ta, kad Lietuvoje gyvenantieji siekia geresnio gyvenimo, nes jų gyvenimas sunkus, tačiau ir laisvės troškimo jie neužmiršta, nes tik laisvas žmogus gali kurti sau gerbūvį. Nevisi mes, išeiviai, iliuzijomis gyvename, negyvena jomis ir ten. Pakaita pasaulinio gyvenimo bus, tik neatspėjama kaip greit. Čia ne iliuzija, nes jau daug ilgus amžius vergavę atgavo laisvę. Be to, juk faktas, kad po blogio visada seka gėris arba atvirksčiai.

Tiesa, "jei jaunoji karta susilauks geresnių materialų sąlygų bei elitai pasieks "valdančios klasės" pakopas, tai senieji rintai abejoja, ar jie benorės specialaus statuso savo kraštui". Bet reikia turėti galvoje du dalykus: pirmas, niekad visi nepasiekia vienodo gėrio, todėl atsiranda pavydas, kurį lydi noras pakaitos; antras, visada

okupantas turi pirmenybę, reikalauja sau pagarbos, o tas žemesnio intelekto reikalavimas išaukia antagonizmą. Lietuvoje ruselio rodomas arogantiškumas vistiek lietuvių pykdo.

— Jie nori mus ne tiek nutautinti, kiek mus panardinti savo žmonių masėje... Kas gali užsachuoti šiuos rusų ėjimus? Niekas kitas, kaip lietuviai komunistai, kurie yra valdžioje...

Netiesa. Jiems tiek rūpi lietuviškumas, kiek gali patarnauti propagandai — jie daugumoje surusėję ir nėra tokie galingi, kad galėtų užsachuoti.

— Jei jiems nebūtų aktualus lietuvių tautos išlikimo klausimas, tai jie nesirūpintų, nei mokyklų statymu, nei Vilniaus universiteto lietuviškumu, nei Vilniaus krašto atlietuvinimu, nei tautiniais ansambliais, nei lietuvių klasikų leidimu. Ar tai nėra istorinė ironija? Iš vienos pusės šiandien už mūsų tautos egzistenciją turi kovoti tie, kuriems nepriklausomybės metais tebuvo vietos tik kalėjimuose ir darbo stovyklose, ir kuriuos mes vadinome tautos išdavikais...

Tikrai Ciceronas su pagrindu, išgirdęs tokius kun. Jucevičiaus žodžius, galėtų šaukti: "O tempora! O mores!"

Kun. Jucevičiui galima pasiūlyti iš Lietuvos paprašyti tematikos vadovėlių lietuvių kalba. Jau jų 1965 metais nebuvo. Universitetiniam kursui reikėjo naudotis rusiškais. Diferencialinės ir integralinės skaičiuotės naudotasi N. S. Piskunov'o. Diferencialinės lygtys buvo išleistos Vilniuje 1961 m. verstos iš rusų kalbos. Koks Vilniaus universitetas lietuviškasis, tegul įsitikinimui nuvažiuoja į universitetą, jei tik bus įsileistas, įsitikins. Vilniaus kraštas neatlietuvinamas, bet slavinamas. Dabar Vilniaus krašte lenkiškų mokyklų daugiau, negu jų buvo lenkų okupacijos metais, nors lenkai repatrijavo į Lenkiją. Jų pridygo Ukmergės, Utenos ir kituose apskrityuose. "Nemuno kraštas" žurnale Nr. 2-68 štai kas parašyta:

— Tarybiniais metais neinama dirbtinio lietuvinimo keliu. Atvirksčiai, vietomis, nuolaidžiauojant atskiriems asmenims, buvo net įsteigtos lenkiškosios mokyklos ten, kur vietos gyventojų dauguma jų nepageidavo (Dibingiuose, Semeliškėse, Kernavėje ir kitur). Gyvenimas pats, be jokios prievartos ir skriaudos, įnešė pataisas (9 psl.).

(Nukelta į 2 psl.)

KAJETONAS SKLERIUS-SKLERIS Bažnyčioje (Akvarelė 1930)

Dienų skeveldros

I.

Pagal nerašytinį susitarimą vėl leidžiamės į okupuotos Lietuvos enciklopediją. Ją besklaistant visų pirma krinta į akis tas faktas, kad Lietuvos kompartija visiškai išsižadėjo lietuviškųjų žemių, kurios, Maskvos įsakymu, yra atitekę Gudijai ar Lenkijai. Veltui bolševikinėje enciklopedijoje bejieskai Brėslaujos, Apsos, Alšėnų, Ašmenos ir šimtų kitų nurašytų vietovardžių.

"Maž. Liet. Tarybinė Enciklopedija" ir viduj yra nurašiusi šimtus, o geriau — tūkstančius buvusių kaimų, šių ar anų savo istorija atsimintinų. Tai rezultatas vadinamosios ištisinės kolektyvizacijos, deportacijų į Rusijos gilumą ir rūsčiųjų Partizaninių kovų.

Dabar, atsiprašant, į "svečius" pas "karinį ir administracinį darbuotoją" gen. majorą Bartaišūną Juozą. Jis pagrįstai vadinamas pačiu kruvinuoju pavergtos Lietuvos budeliu (anot Enciklopedijos, "padėjo likviduoti ginkluotą nacionalistinį pagrindį").

Anuo pirmojo pasaulinio karo metu, ištikus bolševikiniam perversmui, buvo latvių pulkuos, su jais ir brido į "kontr-revoliucijos" malšinimą. Be kita ko, ėjo įgulos tarnybą Kremljuje ir, kaip didžiuojasi, jam tekę kalbėtis su Leninu. Kaip politrukas ir būrio vadas kruvinai malšino čekoslovakų maištą prie Volgos, Machnos

sukilėlius ir t. t. Kas iš šito Juozo, gimusio 1895 m. šiaulių rajone, dabar pensininko, dar paminėtina? Ogi 1934 m. externu baigė vidurinę mokyklą ir dirbo įvairių partinių darbų. 1940-41 Lietuvos 29 šiaulių korpų ypatingojo skyriaus viršininkas. 1941-44 16 liet. divizijos ypatingojo skyriaus viršininkas. Lietuvą iš naujo beokupuojant Bartaišūnas skiriamas vidaus reikalų liaudies komisaru. Čia — į kovas prieš Lietuvos gyventojų aktyvųjį ir pasyvųjį pasipriešinimą okupantams.

Beje, bolševikinė enciklopedija yra švaresnė už okupuotos Lietuvos rašytojus. Enciklopedijoj nesišvaistoma žodžių banditas, išsiverčiama terminu "buržuazinis nacionalistas". Čia nekartosime, kaip bolševikai (iš NKVD ir jų draugai iš enciklopedijos) žiūri į Partizanus. Čia greitomis peržvelgsime raidę D ir jos paduotus duomenis apie Lietuvos pagrindžio įsakymu, likviduotus okupanto talkininkus. Ir taip:

Daujėnai, Pasvalio rj., 1945. V. 6. "kovoje su burž. nacionalistais žuvo liaudies gynėjai" H. ir D. Prakaičiai, S. Pily, J. Kubilius, P. Vaitiekūnas, A. Stapulionis, P. Vilkiūnas.

Daukšaičiai, Klaipėdos rj.: "burž. nacionalistai" 1948 nužudė kolūkio pirm. pavaduotoją A. Stanį ir buhalterį Ropiniką.

(Nukelta į 2 psl.)

Bendradarbiavimo analizės analizė

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kaip matome, čia ne veiksmų propaganda, bet Lietuvos valdovų žodis. Tokiame mieste, kaip Kaišėdorys, yra lietuvių ir rusų vidurinės mokyklos. Iš kur tiek rusų atsirado, kad prirėkė steigti jiems net vidurinę mokyklą? Jų ten nebuvo — buvo sulenkėjusių. Lenkų mokytojams ruošti yra pedagoginis institutas ir mokytojų seminarija. Lenkai geriau toleruojami negu lietuviai, krašto šeimnininkai. Tiesa, klasikų yra išleista, bet koks jų tiražas? Jei tinka propagandai 15,000 egzempliorių, jei ne — tik keli šimtai. Jau visi tie, kurie nepriklausomybės laikais buvo kalėjimuose ir darbo stovyklo-

je (ne stovyklose), šiandien jau tik lietuviškai moką komunistai. Žinoma lietuvių artistė Monika Mironaitė, komunisto Juozo Baltušio oficialioji žmona, metė lietuvių teatrą ir dirba rusiškame (Dirva, 1968. V. 17). Beveik visa kūn. Jucevičiaus žodžių tirada randama "Nemuno kraštas" Nr. 6-67 straipsnyje "Montrealis ilgai skambės lietuvių lūpose". Taip ten parašyta:

— Man atrodo, kad šie metai išėvijos ryšiuose su Lietuva reiškia tam tikrą lūžį. Ir sužadino jie ne kas kita, kaip pasaulinė paroda — Expo 67 — Montrealyje.

— Kitaip ir negalėjo būti:

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1 mo puslapio)

Daukšiai, Skuodo rj.: 1946 m. kovose prieš Partizanus žuvo 9 gyventojai (stribai).

Daumėnai, Biržų rj.: "1946 m. žuvo Gulbinų apyl. pirm. J. Pranskūnas ir jo brolis".

Debeikiai, Anykščių rj.: 1945 m. žuvo okupantų talkininkas mokytojas J. Putrimas.

Degsniai, Rokiškio rj.: 1947 m. "burž. nacionalistai" sudorojo komunistą J. Mikalkevičių.

Nemalonu, tiesiog šleikštu braidyti okupanto supiudytų brolių kraujuje. Bolševikinėje enciklopedijoje dar nurodoma Partizanų ir Bartašino "liaudies" vyrų kovose pasireiškusių šiuos D raidės kaimus: Devinduoniai, Dilkiemis, Dilbikiai, Diemedžiai, Dirvonakiai, Dragoniai ir t. t. ir t. t.

II.

Spauda iš anapus vis ieško kristolų Vakarų gyvenime. Štai, "Tiesa" rašo apie "pačią naują ir sukčiausią" (JAV) plėšikavimo formą, būtent, apie "protų medžioklę". Tame straipsnyje, tarp kita ko, rašoma:

"Protų medžioklė (dažnai vadinama "protų nutekėjimas") prasidėjo labai neseniai — tik prieš keletą metų. Tai daroma paprastai. Iš JAV į Londoną, Paryžių arba kitą sostinę atvyksta kurios nors monopolijos pasiuntinys. Iš anksto numatytiems asmenims jis pasiūlo persikelti dirbti į JAV. Persikėlimo išlaidos apmokamos. Agentas siūlo didelę algą, puikiausias darbo sąlygas, gerai įrengtas laboratorijas. Neužmiršta ir mokslininko žmonos. Jai giriamas amerikinis gyvenimo būdas, žadamas prabangus butas.

Eilėje valstybių kandidatų atsiranda daugiau, negu reikia. Štai 1967 m. JAV agentas Duglas iš 1400 anglų, pareiškusių norą vykti į Ameriką, tinkamai pripažino tik 350. Kompanija "Keriaz inkorporeited" iš 5000 žmonių pasirinko 500. Vadinasi, amerikiečiai pasirenka tik pačius geriausius, pačius gabiausius specialistus. Kartą JAV sekretorius D. Raskas gyrėsi: "Mūsų šalis turi retą galimybę kviestis talentingus,

aukštos kvalifikacijos specialistus... Emigracija gali tapti vienu žymiausių nacionalinių pajamų šaltinių".

Atviliodamos specialistus iš kitų šalių, Jungtinės Amerikos Valstijos sutaupo milžiniškas sumas, kurios reikalingos tiems specialistams paruošti.

JAV mokyklos kasmet paruošia apie 8000 gydytojų, o jų reikia 12,000. Suprantama, trūktamą kiekį užpildo užsienio specialistai. Šiuo metu JAV dirba apie 20,000 gydytojų, baigusiu mokslus kitose šalyse. Jei skaičiuotume, kad vieno gydytojo paruošimas kainuoja 60,000 dolerių, tai 1,2 milijardo JAV "medžiotojams" nukrito kaip iš dangaus. 27 proc. žemesniojo medicininio personalo irgi sumedžiota užsienyje. Daug gydytojų JAV dirba iš Lotynų Amerikos ir Azijos šalių. Štai tik Niujorke yra tiek gydytojų iranėčių, kiek visame Irane.

Ypatingą paklausą "protų rinkoje" turi inžinieris ir mokslinis-tiriamasis personalas. 1959 m. iš Šveicarijos į JAV išvyko net 17 proc. visų tais metais baigusiu mokyklą inžinierių ir mokslinių darbuotojų, iš Norvegijos išvyko 16,2 proc., iš Olandijos — 15,1 proc. 1962-1966 m. laikotarpiu Angliją paliko ir į JAV persikėlė 4903 inžinieriai ir mokslininkai. Iš Kanados tuo laikotarpiu išvyko 5858, iš VFR — 1867, iš Azijos — 5164, iš Pietų Amerikos — 2275.

III.

Besilankančių okupuotoje tėvynėje žiniomis:

— Šumauskas taip, kaip Sniečkus, Paleckis ir kiti tūžai geriausia jaučiasi buv. Napoleono, dabar Kutuzovo aikštėj esančiuos raud. arm. karininkų rūmuose. Ten saugiai gurkšnoja Krymo vyną. Aną sekmadienį taurė po taurės, ir stauga pakilęs Paleckis krenta ant žemės. Ir nebejudą. Ir sako šumauskas:

— Justai, tavyje man ypač patinka operatyvinis ir principingas požiūris į kiekvieną gyvenimo reiškinį. Kai gana gerai, tai gana...

J. Cicėnas

jeigu paskirų Lietuvos atstovų susitikimai su emigrantais Amerikoje sukeldavo išistus skandalus, veiksmų vaidus ir tragedijas, tai kaipgi ramiai gali praeiti išistus sovietinės Lietuvos politikų ir kultūrininkų būrių apsilankymai vietose, kur gyvena ir renkasi daug mūsų tautiečių — išeivių... (19 psl.).

— ... Ir visas mūsų veiksmų aparatas, mano manymu, atsidūrė nepatogioje padėtyje: jai reikėjo išsiaiškinti, susigaudyti, ieškoti būdų gintis, užmirštant visokius savo pranašumo jausmų norimus pateikti užpuolimus prieš "išdavikus" iš anapus...

— Kodėl tie jauni lietuviukai taip gražiai lietuviškai šoka ir dainuoja? Juk niekas negalėjo specialiai tik šiaip parodai paruošti... Vadinasi, apie kokius nors rusinimus, trukdymus lietuvių menui ir kalbos negali būti... (22 psl.).

Dabar ką kun. dr. J. Jucevičius pasakė:

— Mūsų veiksniai ir mūsų spauda darė klaidą, kai masinį lietuvių atvykimą aiškino kaip naują rusiškosios propagandos triuką. Taip dalykus interpretuoti reiškia neką kitą kaip visą žmogaus gyvenimą supolitinti. O tai yra klaida. Mes turime nepamiršti, kad atvykusieji neišskiriant komunistų, yra žmonės, ir juos reikia pirmiausia suvokti žmogiškais, o ne politinėmis kategorijomis...

— ... Su pasipiktinimu šaukėme, kad niekas negali įvažiuoti į Lietuvą, nei iš jos išvažiuoti. Kai pamažu ši uždanga pradeda keltis, tai mes esame vėl nepatenkinti... Kai praėitą vasarą pradėjo žmonės atvykti iš Lietuvos į Montrealį, tai jie liepė taip pat mum jų vengti. Tačiau montrealiečiai vadovavosi savo protu, o ne veiksmų išmintimi. Kad dėl to laimėjo lietuvis ir Lietuva, neturiu jokios abejonės...

Kunige, kagi lietuvis ir Lietuva iš to susitikimo daug laimėjo? Ar susitikimas su atvykusiais iš Lietuvos palengvino okupanto terorizuojamam lietuviui kančias ir Lietuvai užžiebė laisvės spindulėlį? Koks trumparegiškumas!

Šie daviniai rodo, kad kun. dr. F. Jucevičius kartu su sovietiniais lietuviams tyčiojasi iš mūsų veiksmų ir spaudos. Jam ir jo bičiuliams Lietuvos TS R-oje nerusinama, viskas lie-

tuviška, visi komunistai geri, malonūs, miestai auga, gyvenimas klesti, tik gyvenk ir norėk. Viso to pasiekta atvykusiu iš "brolišku" respublikų specialistų dėka. Ir tų privažiavusių "specialistų" dėka, pagal 1967 metų statistiką Vilniuje jau 316,400 gyventojų. Kaune — 283,700, Klaipėdoje — 130,600, Šiauliuose — 81,700, Panevėžyje — 64,700, Marijampolėje (perkrikštytame mieste į Kapuską) — 26,500 ir t. t. Čia ir yra kun. Jucevičiaus minėtoji masė, kuri "specialistų" vardu veržiasi į Lietuvą, lietuvių tautos panardinimui. Tačiau esantieji valdžioje lietuvių komunistai tyli ir nebando jų užšachuoti.

Ar nejuokingas tvirtinimas, kad "niekas negalėjo specialiai tik šiaip parodai paruošti lietuviukus šokti ir dainuoti. Ne tik kapitalistiniai kraštai siųsdami į užsienio parodas paruošia geriausius sportininkus, menininkus, gaminius, bet ir komunistiniai ir ypač į tai atsižvelgia. Tik kvailas gali nesuprasti, kad į Montrealį buvo prisiųstos rinktinės ir aukščiausios rūšies grupės.

Nors Lietuvoje lietuviškumas klesti, o vistik kun. Jucevičius kėlė klausimą:

— Tačiau krašte lietuvių susiduria betarpiškai su klausimu, kaip išlaikyti lietuvių tose sąlygose, kurias diktuoja dabartis? Kaip išlikti kūrybiškai gyviems tuo metu, kai susiduriama su milžinišku sovietizacijos spaudimu? Kuo pozityviai prisidėjo prie to klausimo sprendimo mūsų veiksniai, mūsų spauda bei mūsų institucijos? Nieko, ir tai todėl, nes niekas nemato tos problemos.

Taigi, tą problemą pamatė tik kun. dr. F. Jucevičius, todėl nedelsdami veiksniai turi šauktis jo pagalbos problemai išspręsti. Bet kiek anksčiau kunigas sakė, kad jei lietuviams komunistams "nebūtų aktualus lietuvių tautos išlikimo klausimas, tai jie nesirūpintų nei mokyklų statymu, nei Vilniaus universiteto lietuviškumu" ir t. t., o dabar skundžiasi, kad veiksniai nesirūpina Lietuvoje išlaikyti lietuviškumą. Kažin ar kunigui žinomi reikalai, kuriuos nevisi privalo žinoti?

Kad su lietuviams, tikrais Lietuvos savininkais, reikia palaikyti ryšį, niekam negali kilti

(Nukelta į 3 psl.)

J. AUGUSTAITIS

ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 pusl. knyga.

Kaina \$1.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaičio paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaičio knygą galima gauti "Naujiene" darbo valandomis. Kas negali užėiti į "Naujienas", tai prašomas persiusti \$1.50 čekį arba Money Orderį, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigus, tuojau knygą pasiūsite.

Bendradarbiavimo analizės analizė

(Atkelta iš 2-ro psl.)

abejonės, o kaip palaikyti, jau veiksniai pasisakė. Tas pasisakymas daugumai suprantamas ir jie pagal jį ryšį palaiko, tik tiems neiškus, kurie turi paslėptą tikslą. Todėl vargu vertas kun. Jucevičiaus siūlomas būdas ryšių palaikymui. Jis jau tiek į Montrealio Expo 67 atvykusių lietuvių komunistų paveiktas, jog jo akyse jie virto angelais, tik, žinoma, rusų pakirptais sparnais. Gaila, bet toks susidarys įspūdis, kuris atsispindi kun. Jucevičiaus žodžiuose ir lietuviškoje sovietų spaudoje.

Iš norinčių palaikyti su Lietuvoje gyvenančiais lietuviams organizuotą kultūrinį bendravimą, tik vienas V. Vaitiekūnas nusakė dalykus "kaip jam atrodo, o ne taip, kaip kiti nori, kad jam atrodytų". Tarp teigiamų bendravimo pusių, jis mato ir neigiamas, kurios labai pavojingos kiekvienam. Nors tie p. Vaitiekūno žodžiai jau buvo spaudoje skelbti, juos verta pakartoti.

— Bendravimo galimybės Amerikoje veikia neaprežtos, išskyrus aiškius karinio saugumo objektus. Sovietų Sąjungoje, atvirkščiai, bendravimo galimybės yra tik išimtis iš uždarumo... Pvz., bibliotekos pareigūnas, patikrinęs JAV mokslinio stipendininko turimą bibliotekos kortelę, sprendžia, ar prašomą knygą ar kurią archyvinę medžiagą jam duoti ar ne duoti... Nemažiau kaip 75 procentai amerikiečių mokslinių stipendininkų ir dažnas turistai yra šių KGB pastangų taikinyse... Grįžusieji ir "išpažintj" atlikę atitinkamoms JAV įstaigoms, mokslininkai ir turistai (tarp jų yra ir lietuvių) tuos ryšius su KGB paprastai ir baigia be įklampimo ir kitų įklampinimo. Bet kai kas ir įklampsta...

Į paskaitos pabaigą kun. Jucevičius pareiškė, kad jis mummyse mato psichinį nenormalumą:

— Mūsų oficialioji laikysena lietuvių komunistų atžvilgiu apsiereiškia mūsų politinio galvojimo silpnybe, kuri yra psichologinės prigimties. Ją nusakyti taip: mes daleidžiame, kad ko nemėgstame, tai ir neegzistuoja. Kadangi mes nemėgstame komunistinio režimo, tai mes savo politiniam galvojime daleidžiame, jog jis ir neegzistuoja. O jei neegzistuoja, tai kuriam tikslui nusakyti mūsų santykius su tuo, kas neegzistuoja... Niekas nelaimi istorijoje, kas ignoruoja faktus. Nei mes laimėsime, jei ignoruosime lietuviškosios tikrovės faktus.

Vadinasi, kurie tik ne taip galvojame kaip kun. Jucevičius, visi esame iš prigimties psichologiniai nedakepėliai, nes mes nesugebame suprasti, kad nemėgstamas diktas egzistuoja. Toliau jis vėl dainuoja:

— Kai mes sprendžiame mū-

sų santykių su kraštu klausimą, tai vertėtų pasimokyti iš Vakarų Vokietijos bei Prancūzijos, t. y. kraštų su šimtmetinėmis diplomatijos bei politikos tradicijomis. Šie kraštai daro viską, kad tik galėtų užmegsti ryšius su sateliniais kraštais...

Po tokio kun. Felikso Jucevičiaus pareiškimo kyla klausimas, ar gerbiamas kunigas "iš didelio rašto neišėjo iš krašto". Tikrai kyla klausimas, argi jau esame psichiniai atbuke, jei nesusergę? Visai nesuprantama, kodėl kunigas nesugeba atskirti Vakarų Vokietijos ir Prancūzijos padėties nuo mūsų egzilės, kurie gyvename svetimoje teritorijoje, išblaškyti svetimuose kraštuose? Gaila, kad taip mūsų tarpe dedasi.

Baigdamas šią analizę, kun. dr. F. Jucevičius ir pasekėjams siūlau paskaityti p. V. Vaitiekūno "Bendravimas su Lietuva" brošiūrą. Ši brošiūra parašyta logiškai, pagrįstais duomenimis, be politinio galvojimo silpnybės, o tiems Naujienų skaitytojams, kurie tos brošiūros negali įsigyti, duodu citatą, aiškiai nusakančių priežastį, kodėl organizuotas bendravimas su okupuota Lietuva nepageidaujamas. Štai:

— Štai kodėl yra svarbu, kaip paprastai sakoma, okupuotos Lietuvos bylą palaikyti gyvą tarptautinėje bendruomenėje, lygiagrečiai vengiant visa to, kas galėtų patarnauti okupantui įrodymu, kad pati nukentėjusi auka su esama padėtimi sutinka (22 psl.)... Atseit, jei tu pats laisvai priimi tau daromą ar padarytą netiesą, ji tuo pačiu praranda netiesės pobūdį. Jei lietuvių tauta sutiktų su Lietuvos aneksija, tai to užtekėtų moraliniam aneksijos įtvirtinimui. Sovietų Sąjungos aneksinių pretenzijų Lietuvos atžvilgiu formalus tarptautinis nepripažinimas, galimas daktas, atskirais atvejais turi ir nepripažįstančios valstybės politinių motyvų, bet ir tie politiniai motyvai galioja tik todėl, kad yra atremti pačios lietuvių tautos laisvu apsisprendimu už nepriklausomybę, pareikštą 1918 m. vasario 16 akto, 1920 m. gegužės 15 Steigiamojo Seimo deklaracija, 1941 m. birželio 23 tautos sukilimo akto, 1944-1952 m. partizanų karu prieš Sovietų S-gą ir kitomis progomis. Ir Maskva veltui bandė ir tebebando tarptautinę bendruomenę, pirmiausia viešąją tarptautinę bendruomenę palenkinti, kad ir 1940 "liaudies seimo" farsas reišktų lietuvių tautos laisvą apsisprendimą atsakyti nepriklausomybės Sovietų Sąjungos naudai (23 psl.).

Žinoma, šis pagrindas užsidegusio bendradarbiauti su sovietais montrealiečio, veikiančio savo protu, neįtikino ir neįtikins — neįtikins dėl principo.

Jeigu nori sužinoti naujais ir tikriausias žinias, kas dedasi pasaulyje ir okupuotoje Lietuvoje — skaityk dienraštį "Naujienas".

Labai retas paukštis gali taip sulenkti kaklą, kaip tai padaro paveiksle matomas flamingas St. Petersburg, Fla., zoologijos sode. Bevalydamis plunksnas jis pajėgia susukti aštuonis.

Pabaltiečių Laisvės Balsas

"Stimme der Freiheit" speciali laida Estijai, Latvijai ir Lietuvai

Šiomis dienomis gauta kopija Saarbrueckene, Vakarų Vokietijoje, leidžiamo "nepriklausomo mėnesinio" už demokratišką, aktyvią laisvės politiką ir vėl susivienijimą" laikraščio "Stimme der Freiheit" (Laisvės Balsas) speciali laida trijų Pabaltijo valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukakčiai paminėti.

Laikraštis dviejų lankų — 16 puslapių, pirmame puslapyje turi visų trijų tautų — estų, latvių ir lietuvių tautų himnus originalėmis kalbomis ir vokiška kalba vertime, su tų valstybių herbiais ir žemėlapiu. Pirmajame puslapyje yra vyr. redaktoriaus Friedrich Fritsch vedamasis "Keines Menschen Knecht, niemanden untertan" (Nė kieno vergas, niekam nepriklausantis), kur autorius pasisako šiai antraštei pasinaudojęs Lietuvos karalystės šūkiu iš viduramžių, pastebėdamas, kad tas pats šū-

kis dera šiandien pavergtoms Pabaltijo valstybėms — Estijai, Latvijai ir Lietuvai.

"Stimme der Freiheit" yra šie svarbesnieji straipsniai: Estų reikalų atstovas prie Vokietijos federalinės valdžios Elmar Reisenberg: Ar pasaulis Pabaltijį pamiršo? Buvęs ministeris ir Rygos miesto burmistras Roberts Liepins: "Tik teisė į apsisprendimą". Stefan Yowev: "Pabaltijo tautų tragedija". Be autoriaus parašo: "Baltijos valstybių teisinė padėtis". Latvijos Laisvės komiteto pirmininkas Vilis Hazners: "Ranka į ranką su draugais vokiečiais". Karolis Dzileja: eilėraštis "Žmogus tremtyje". Latvijos socialdemokratų darbo partijos komiteto švedijoje atsišaukimas "Į Latvijos gyventojus!". Estijos gen. konsulas E. Jaakson: Penkiasdešimt metų Estijos respublikai. Estijos seimo 1919 m. vasario 24 d. manifestas į Estijos tautas. Arnold Joonson: Estija priežodžiuose. Erik Thomson: Raštai Estijoje ir tremtyje. Juri Adila: Tartu (Dorpat) universitetas. Edgar V. Saks: Iš Estijos kronikos (įrodinėja, kad Aisčiai yra estai). Vilis Skultans: Laisvės kova vyksta toliau. Ištrauka iš "Daugavas Vanagi". Sovietai kaltinamųjų suole (viso puslapio dokumentacija, kaip smurtu ir apgaule sovietų Rusija prisijungė Estiją, Latviją ir Lietuvą). Lilija Zarina: Kasdienybė sovietinėje kolonijoje. Longins Apkalns: Latvių muzika pasaulyje. Juozas Eretas: Suėmimai, deportacijos, žudymai. P. Karvelis: Vytis prieš kūjį ir pjautuvą. Juozas Eretas: Lietuva lietuviams! Augustinas Upėnas: Lietuva — kenčiantis kraštas. St. Lazoraitis: Rezistencija tęsiasi. Be parašų: Sovietinis ūkis Lietuvoje; Badas, neapykanta ir geros rankos (kaip lietuvių ir latvių daug vokiečių išgelbėjo). Edsard Schaefer: Baltai ir vokiečiai; J. Adila: Ar Ribbentropo - Molotovo paktas šiandien dar galioja? ir 1968 — Laisvės Kovų Metai (iš Laisvųjų Lietuvių Manifesto).

J. Pr.

GAIDOS MUZIKAMS IR DAINININKAMS

"NAUJIENOSE" GALIMA GAUTI ŠIAS LIETUVIŠKŲ DAINŲ GAIDAS PIANUI:

1. Rinkinys lietuviškų liaudies dainelių ir šokių, 16 psl. Rinkinyje yra šios dainos ir gaidos:

1. Tegu giria šlamčia, ūžia, tra-ta-ta	8. Aguonėlės
2. Suktinis I	9. Vakar vakarėlį
3. Suktinis II	10. Augin tėvas
4. Kokietka	11. Meilės valsas
5. Padispanas	12. Siuntė mane motinėle
6. Vengerka	13. Čigonai
7. Klumpakojis	14. Peleđa
	15. Noriu miego

Šis gaidų rinkinys kainuoja tik \$1.00.

2. Salomėjos Čerienės DAINOS LIETUVAI, 18 psl. Šiame rinkinyje yra:

1. Lietuvos laukai	4. Rauda
2. Kada girdžiu aš dainą	5. O tėvyne manoji
3. Klajonė	6. Šių metų malda

Šis rinkinys kainuoja \$2.00.

3. Stasio Šimkaus DAINOS, piano vienam balsui, 8 psl.

1. Plaukia sau laivelis	3. Kur bakūžė samanota
2. Pamylijau vakar	4. Ant marių krantelio

Šis rinkinys kainuoja \$1.00.

Šiuos gaidų ir dainų rinkinius galima gauti NAUJIENOSE. Jei atsiųsite čekį arba Money Orderį už gaidas ir pridėsite 25 centus persiuntimo išlaidoms, tai pasiūsiame jas paštu. Čekius prašome išrašyti NAUJIENOMS ir pasiūsti tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILLINOIS

JAUNŲJŲ LAISVĖS VILTIS

Chicagos Aukštesniosios Lituaništinės Mokyklos mokinių metraštį pasklaidžius

Kaip jau buvo minėta, šiame devintajame ČALMO auklėtinų metraštyje bendradarbiauja 66 eikagiškiai ir 54 "drangai" iš kitų miestų lituanistinių mokyklų. Kad jaunieji "plunksnos darbininkai" ir užaugę savo vardus - pavardes rastų, tuomet jau pageltusiuose Naujiųjų puslapiuose, čia juos visus suminėsimė:

Skyriuje: Lietuva, Lietuva, tu kaip saulė gyva, rašo:

Silvija Alenskaitė, Ramunė Ambrozaitė, Marija Baranauskaitė, Vytautas Beleska, Vilija Bilaišytė, Ingrida Blekytė, Birutė Bružaitė, Daina Danilevičiūtė, Vilija Domarkaitė, Danutė Eadrijonaitė, Diana Gelažiūtė, Vida Gierštikaitė, Loretta Grybauskaitė, Rasa Janušaitytė, Daina Jaraitė, Kestutis Jonynas, Algirdas Jurgutis, Andrius Kašinskas, Rima Krutulytė, Vilgailė Lauraitytė, Birutė Lieponytė, Edmundas Lipskis, Linas Martis, Marija Petrauskaitė.

Skyriuje Mokykloje ir stovykloje:

Marija Baranauskaitė, Vilija Bilaišytė, Marija Butvilaitė, Jonas Dainis, Jūratė Eidukaitė, Diana Gelažiūtė, Laura Jurkšaitė, Aušrinė Karaitytė, Birutė Lieponytė, Irena Paalabaitė, Virginija Sabaliūnaitė, Dovas Šaulys.

Skyriuje Gamtą bestebint ir su gyvulėliais bedraugaujant:

Silvija Alenskaitė, Ramunė Ambrozaitytė, Birutė Bacevičiūtė, Kornelija Bakšytė, Laima Balukaitė, Giedrė Čepaitytė, Vilija Eivaitė, Danutė Gaižiūnaitė, Vida Galėnaitė, Rimas Genčius, Saulė Girdžiūnaitė, Rūta Juodvalkytė, Algimantas Siliūnas.

Skyriuje Mūsų rūpesčiai ir svarstymai:

Jūratė: Eidukaitė, Vida Galėnaitė, Jonas Lieponis, Emilija Pakšlaitė, Audronė Pavilčiūtė, Algimantas Viktoras, Joana Vizgirdaitė.

Skyriuje Gražu keliauti:

Aušra Aukštuolytė, Jūratė Čepaitė, Rasa Čepaitė, Vilija Domarkaitė, Algirdas Jurgutis, Gintaras Karaitis, Birutė Lieponytė, Aldona Radzevičiūtė, Augusta Šaulytė, Eglė Valiulytė.

Mūsų draugai kituose miestuose:

Baltimore, Maryland — Milda Bačanskaitė, Romas Laskauskas, Nerimantas Radzius.

Brooklyn, New York — Rytis Balčiūnas, Ligija Birutytė, Algimantas Bružinskas, Rūta Gerulaitytė, Arūnas Jankauskas, Daiva Jurytė, Regina Leleivaitė, Danutė Saldaitytė, Vytis Snieška.

Cicero, Illinois — Rita Latožaitė, Loretta Radvilaitė.

Cleveland, Ohio — Daiva Belinytė, Saulius Čyvas, Aldona Kavalūnaitė, Bronius Kazėnas, Vidas Klimaitis, Vilija Nasvyty-

tė, Gediminas Puškorius, Danutė Sušinskaitė.

Cleveland, Ohio — Adytė Jasinėvičiūtė, Viktutė Jogaitė, Živilė Kliorytė, Algis Mainelis, Algis Nagevičius, Algirdas Nasvytis, Ugnelė Stasaitė, Laimutė Švarcaitė, Ramūnas Švarcas, Rita Vyšniauskaitė.

Detroit, Michigan — Robertas Arlauskas, Dalia Bartkutė, Linas Gobis, Saulius Jankauskas, Aldona Mikailaitė, Loretta Petersonaitė, Ramunė Rūkštelytė, Rasa Žemaitytė.

Lemont, Illinois — Jonas Abramaitis, Kristina Griniūtė, Agnė Katiliškytė, Rasa Šilėnaitė, Antanas Razma.

Los Angeles, California — Ilona Bužėnaitė, Rūta Dovydaitytė, Audronė Griniūtė, Rima Jodelytė, Aušra Matulaitytė.

Toronto, Ontario, Canada — Ramutė Birgelytė, Sigita Dūdaitė, Ramona Girduškaitė, Liuda Rusinaitė.

Redakcijos žodis

Redakcija, susidedanti iš gimnazistų Vytauto Beleskos, Birutės Lieponytės ir Augustos Saulytės ir Redakcinė komisija iš Vilijos Bilaišytės, Dainos Danilevičiūtės ir Algimanto Viktoro savo metraštį pradėjo tokiu redakcijos žodžiu:

"1968 metai lietuvių gyvenime yra sukaktuviniai. Visi lietuviai, sukaupe jėgas, bando tą sukaktį paminėti ir atžymėti. Mes, jaunieji, jungdamiesi prie vyresniųjų, jungiame savo silpnas jėgas tam pačiam dideliame tikslui — Lietuvos laisvei. Todėl ir šiam devintajam metraščiui (pirmieji aštuoni: Gintaras, Sakalų keliai, Tėvynės pašvaistė, Kaunystės žiedai. Mūsų metai, Daigeliai, Pirmosios prašvaistės ir Gintaro krantas) parinkome "Laisvės vilties" vardą:

Neprarasti vilties, turėti laisvės viltį, kaip ją turėjo lietuviai carų priespaudoje, nepriklausomybės kovose ir dar visai neseniai partizaninėse nelygiose grumtynėse, — visų mūsų, ypatingai jaunųjų, pareiga. Mūsų trumpučiai, kuklūs rašinėliai tebūna liudijimas, kad ir mes bandome nepaskęsti svetimoje aplinkumoje.

Mums, redakcijai, buvo didelė garbė redaguoti šį metraštį jubiliejiniiais metais. Tikime, kad kada nors galėsime prisiminti šiuos pirmuosius savo kūrybinius bandymus laisvoje Lietuvoje, kai laisvės viltis jau bus virtusi realybe".

Negalint daugiau pavyzdžių pateikti, tenka tenkintis parinkus porą-trejetą pripuolamų kūrinių, iš kurių skaitytojais tačiau gaus idėjų, kokiais idealais ir siekiais vadovaujasi lietuviškoje dvasioje auklėjamas prieauglis, teikiantis daugiau viltį ir savo tėvams ir visiems lietuviams:

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

AR IR KĄ AŠ SKOLINGA(S) LIETUVAI

Ištraukos iš klasės rašomojo darbo

Diana Gelažiūtė (6 kl.)

Į šios temos pirmą klausimą labai paprastai atsakysiu: taip, labai daug skolinga.

Ką skolinga, tai jau sunkesnis klausimas, o atsakymas labai platus ir ne vienas.

Svarbiausia Lietuvos dovana man yra skambi ir sena jos kalba. Aš galiu ja didžiulis. Jos gramatika ir ištartinimas palengvino mokykloje vokiečių kalbos pamokas.

Rasa Janušaitytė (6 kl.)

Žinoma, kad skolinga. Lietuva davė man mano tėvelius.

A turiu mėginti būti gera lietuvaite, lankyti lituanistinę mokyklą, kalbėti lietuviškai. Aš noriu nuvažiuoti į Lietuvą. Kai ten būsiu, aš turėsiu gerai viską apie ją žinoti.

Linus Martis (6 kl.)

Aš esu daug skolingas Lietuvai, nes mano tėvai yra iš Lietuvos. Jie brangina Lietuvą, nes ji yra jų gimtasis kraštas.

Lietuvai aš esu skolingas už jos kalbą, kurią mokau. Mažai pasaulyje yra vaikų, kurie moka daugiau negu vieną kalbą, o aš mokau.

Ramunė Ambrozaitytė (6 kl.)

Skola Lietuvai — neužmiršti lietuvių kalbos ir lietuviškų papročių. Ir dar — vieną dieną, kai Lietuva bus nepriklausoma, nuvažiuoti į savo tėvų gimtąją žemę. Nebūtinai ten nuolat apsigyventi, bent apsilankyti ir pažiūrėti, kaip iš tikrųjų mano tėvų žemė atrodo, pamatyti visa, apie ką mes lietuviškoje mokykloje mokėmės.

Silvija Alenskaitė (6 kl.)

Pirmiausia aš esu skolinga už savo tėvelius. Jie ten augo, mokėsi ir tą kraštą mylėjo. Mano tėveliai Lietuvoje išmoko lietuvių kalbą ir man perdavė, norėdami, kad aš ją kalbėčiau taip pat, kaip ir jie. Lietuva yra mano tėvų kraštas, tai tuo pačiu ir mano. Lietuva prašosi pagalbos, ir mes neturėtume jos atstumti.

Kęstutis Jonynas (6 kl.)

Jei nebūtų tokio krašto kaip Lietuva, nebūtų ir manęs. Gal būčiau gimęs Azijoje, Afrikoje, bet būčiau kito, kito. Mano tėvai gimė Lietuvoje, tai ir aš, nors gimiau Amerikoje, esu lietuvis. Jei būčiau gimęs iš amerikiečių tėvų, temokėčiau tik vieną kalbą. O dabar aš mokau dvi kalbas — anglų ir lietuvių, o tai jau skirtumas!

Lietuva man tiek daug davė, o aš jai taip mažai. Kaip aš galiu jai atsilyginti? Žinau: mokytis lietuvių kalbos ir niekada nepamiršti, kad, jei gimiau lietuvis, tai ir mirsiu lietuvis.

Rima Krutulytė (6 kl.)

Be jokių abejonių aš esu skolinga savo tėvų žemei Lietuvai. Ten gyveno mano protėviai, iš tos tolimos šalies mano tėveliai atsivežė tos žemės kultūrą ir

Pietų Prancūzijoje artistės mėgsta ne vien maudytis Viduržemių jūros vandenyse, bet ir dainuoti. Paveiksle matome pajūryje braiandančią ir dainuojančią artistę Erika Rafael.

papročius, kalbą ir man perdavė. Už tuos dalykus ir esu skolinga Lietuvai.

Vida Gierštikaitė (6 kl.)

Aš jaučiu, kad aš esu skolinga Lietuvai, nors aš ten negimiau ir negyvenau. Aš negaliu ten gyventi, bet savo lietuviškumą turiu išlaikyti čia, Amerikoje. Aš manau, kad pusė mano skolos bus išmokėta, jei aš lankysiu lietuvišką mokyklą, išmoksiu gerai lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti.

Daina Jaraitė (6 kl.)

Visi mes skolingi Lietuvai. Aš skolinga Lietuvai už savo tėvus, kurie ten gimė ir augo. Kur aš dabar būčiau, jeigu nebūčiau turėjusi tokių gerų tėvų?

Aš skolinga Lietuvai ir už lietuves drauges, kurias aš susitinku lietuviškoje mokykloje ir skautuose. Taip malonu su jomis susitikti ir pasikalbėti.

Be to, aš skolinga Lietuvai už tai, kad esu tokia, kokia esu!

JEI AŠ NUVAŽIUOČIAU Į LIETUVĄ

Raimundas Lipskis (8 kl.)

Jeigu aš galėčiau nuvažiuoti į Lietuvą, tai pirmiausia nuvyčiau į Vilnių. Apžiūrėčiau visus muziejus, užlipčiau ant Gedimino kalno, įlipčiau į pilies bokštą... Pasimėčiau prie Aušros Vartų Marijos, aplankyčiau daug gražių bažnyčių, ypač šv. Onos, kuri net Napoleonui taip patiko, jog žadėjo, pasiėmęs ant delno, į Paryžių nusiųsti. Išbūčiau Vilniuje apie tris dienas ir tada važiuočiau į Kauną.

Kaune aš nueičiau į Karo muziejų, užlipčiau ant Aleksoto kalno, iš kur matomas gražus Kauno miesto vaizdas ir Nemuno upė, ant kurios kranto stovi Vytauto Didžiojo bažnyčia. Taip pat norėčiau pamatyti Nemuno

MALONU SUSIPAŽINTI

Photo: Sun-Times

Dail. Jameikis (Bronė Jameikienė) prie savo sukurto vitražo.

Atidarant Bronės Jameikienės vitražų kūrinių pavyzdžių parodą Chicagos viešojoje bibliotekoje (Public Library), Michigan Ave. ir Randolph gatvių kampe, Chicago Sun Times gegužės 26 d. šeštadienio laidoje City Beat skyrė apie šią talentingą stiklinio

ir Neries santaką. Aplankyčiau Kauno universitetą, ypač medicinos fakultetą, kur mano tėvelis ir mamytė keturis metus studijavo.

Iš Kauno nuvažiuočiau į Šiaulius. Ten pavaikščiočiau po parką ir užsukčiau į gimnaziją, kur mano mama mokėsi.

Važiuodamas iš Šiaulių, sustočiau Papilėje aplankyti Simono Daukanto kapą ir Vieksniuose, kurie yra ant gražiosios Ventos krantų. Tame mažame miestelyje gyveno daktaras Biržiška ir vertėsi medicinos praktika. Ten yra gimę jo trys sūnūs profesoriai Mykolas, Vaclovas ir Viktoras Biržiškos. Vieksniuose dažnai lankydavosi rašytoja Marija Pečauskaitė - Šatrijos Ragana. O aš sustočiau Vieksniuose dar ir dėl to, kad ten mano tėvelis lankė gimnaziją.

Paskui nuvažiuočiau į Kretingą pasimatyti su močiute, dėde, pusbroliais. Su jais kartu nuvažiuotume į Palangą ir ten pasimaudytume Baltijos jūroje, o paskui užliptume ant Birutės kalno.

Kitą savaitę važiuočiau į Klaipėdą, kur gyvena kitas dėdė, pusbrolis ir pusseserė, kuriuos aš labai norėčiau pamatyti. Nueitume į uostą, ir aš norėčiau garlaiviu paplaukioti po Baltijos jūrą.

Iš Klaipėdos per Kuršių marias, o paskui Nemunu plaukčiau atgal į Kauną, grožėdamasis Nemuno krantais ir apylinėmis. Iš Kauno atgal į Vilnių, o iš ten, sakydamas "sudieui" ar "iki pasimatymo", grįžčiau į Čikagą dvasioje turtingesnis ir laimingesnis.

M. Šileikis

Kopkarniai (akvarelė)

meno dailininkę antrašte "Meet An Artist In Glass" (Susipažinkite su stiklo dailininke) su jos pačios atvaizdu šalia savo vieno skaldyto stiklo kūrinio.

"Bronė Jameikienė yra artistė nepanaši daugumai artistų", pradeda Earl Mooses. "Gimusi Lietuvoje, ji kuria iš stiklo. Faktiškai ji yra viena iš nedaugelio moterų, kuri specializuojasi mene iš švino ir stiklo plakštelių — kurdama daugiausiai religinio turinio dalykus.

Miss Jameikis, kuri yra meno direktorius Valeškos Meno Studijose, studijavo Lietuvoje, Vokietijoje, Chicagos Meno institute ir Havajų universitete. Chicagoje ji yra nuo 1950 metų.

Ji be to lipdo mozaiką ir priedams prie viso kito ji audžia gobelenus (Stiklo gabalėliai prilaikomi švino rėželiais — arba apšvinuotas stiklas — yra tradicinė lango vitražo (stained glass) forma.

Mes aplankėme ją jos dirbtuvėje 816 N. State St. Rūsyje (basemente) buvome supažindinti su stiklo gabalu — keturkampiu spalvoto stiklo plokštele maždaug colio (inčo) storumo.

Su stiklo rėžtuvu Miss Jameikis — šios meno rūšies pionierė — išbrėžia liniją išilgai tą plokštę, paskui šauniai takšteli plokštelę plaktuku, švariai perskeldama ją pusiau. Paskui su kito plaktuko į kaltuką panašiu galu ji apkapojo, nuskaptavo to stiklo gabalo kraštus.

Jai taip bedirbant, nuskaptuotuose paviršiuose pradėjo pasireikšti įvairių šviesų atspalviai, paversdami tą stiklo gabalą į mirijadus ribuliuojančių varšų, švelniausių atspindžių.

"Stiklo luitas man yra ne vien mistinė, beveik transcendentiškos šviesos versmė, bet taip pat yra nepaprasta šviesos ir spalvų santuoka ir simfonija", sako ji.

Kruopščiai atsargiai iš tų stiklo plokštelių ir atskalų darosi Madonos arba "Veronikos Nuometas" arba galbūt "Gaidys".

Tie ir kiti Miss Jameikis darbai yra išstatyti Chicago Public Library Meno departamente per visą birželio mėnesį.

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

BUTAI MASKVOJE

Mes pasiūlome ribotą skaičių BUTŲ Jūsų giminėms, gyvenantiems Maskvoje, U. S. S. R.

VIETA — Naujas 16-kos aukštų pastatas Vernadskij Prospect.

APIMTIS — 3 — kambarių butai.

2 — Kambarių butai.

1 — kambario butai.

KAINOS — Siekia nuo \$2,327.10 iki \$5,522.86. Dabar vyksta tų pastatų statyba. Modernūs įrengimai su visais patogumais, pačiame miesto centre. Liko tik 14 butų!

Skubėkite su savo užsakymais į

PODAROGIFTS, Inc.

(VIENINTELIS DOVANŲ ATSTOVAS JAV-se)

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)

New York, N. Y. 10003

Tel.: 212 - 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 — WA 5-3455

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036

Tel.: 212 — CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel.: 212 — 581-6590 — 581-7729

arba į bet kurį jų skyrių

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI SKELBKITĖS NAUJIENOSE

IŠ ESTIJOS KRONIKOS

RAŠO EDGAR M. SAKS, MONTREAL, KANADA.

laikraščio *Stimme der Freiheit* ypatingoj laidoj "Baltische Staaten", 1968 m. balandžio mėn.

Saarbrueckene, Vak. Vokietijoje 10 metai išeinantis laikraštis "Stimme der Freiheit" (Laisvės Balsas) š. m. balandžio mėnesį išleido specialią laidą trijų Pabaltijo valstybių-Estijos, Latvijos ir Lietuvos 50 metų sukakčiai nuo tų tautų nepriklausomybės paskelbimo paminėti. To laikraščio šešiolikoje dienrastinio formato puslapių yra visa eilė naudingų informuojančių straipsnių pačių estų, latvių ir lietuvių apie savo kraštus ir vieni kitus parašytų. Vienas, visą 8 puslapių užimančias autorius Edgar V. Sakso straipsnis "Aus der Chronik Estlands" (Iš Estijos kronikos) yra ne vien estams įdomus, o juoba bus įdomus tiems mūsų pačių istorikams bei kronikiniams, kurie Pabaltijo aiščius be mažiausios abejonės teigė mūsų, tai yra lietuvių, latvių ir prūsų protėvių buvus.

Dėl įdomumo šis straipsnis išsiverčiamas iki 1346 metų, kuriais estai galutinai atitenka Vokiečių Ordinui.

Estai savinasi visus Aiščius ir jų istoriją?

6500 m. prieš Kristų: Mesolitinė Kunda-kultūra Estijoje, gimininga su Vakarų Europos Maglemosine (Danijoje) ir Magdalenine (Prancūzijoje) kultūromis.

3000-1500 pr. Kr.: Fino-ugrų kammerkeraminė kultūra Estijoje ir Rytų bei šiaurės Europoje.

apie 600 pr. Kr.: Argonautai lankosi gintaro saloje Elektris ir Lievene.

apie 450: Herodotas vaizduoja fino-ugrų tautines gentis Vidurinėje Rusijoje ir šiaurėje.

320: Graikų geografas Ptolemas iš Marselio aplanko Baltijos jūrą, Oeselį (Baltia-Valtia, al. Basilia-Osilia), Kuršo Žemę, Kurlandą (Bannoma-Vannoma), Aestii kraštą prie Vyslos žiočių (Mentonomon), Sambiją (Samland-Abalus-Abala) ir t. t. (Plinius, Mela, Solinus).

100: Ostiones (-Aestii) minimi kaip rytiniame Baltijos jūros pakrastyje gyveną žmonės (Volk). (Artemidoras iš Ephesos).

49: Aestii minimi kaip tauta, žmonės, Volk (Diodoras, Siculus).

16 po Kr.: Romėnų Germaniko laivynas aplanko Aestii Vyslos žiotyse (Plinius).

32 po Kr.: Estija ir kiti šiaurės kraštai per 29 metus romėnų matininko Theodoto išmatuoti.

apie 60 po Kr.: Ciecorius Nerono agentas Julianus Arestų (Arestii) krašte prekianja gintaru (Plinius).

98: Tacitus aprašo Aestii-Estus (aestiorum gentes), Baltijos jūros pakraščiu srityje (Tacito: Germania).

150: Pirmasis išlikęs Estijos

krašto ir gyventojų žemėlapis (Ptolemaios).

253: Finni (Aestii) - finai-estai kariauja prieš Romos ciecorių Volusianą (Muenze).

360: Minimi Aestii-Istum, Seridefinnum ir livų gyvenama sritis Idumaei (Widsith).

apie 370: Gotų karalius Hermanarikas kovoja prieš kurus (kuršius) ir estus.

apie 375: Hermanarikas žūsta kovoje prieš Lieven-lyvus (Saxo-Grammaticus).

apie 400: Danų karo vadas Starkardr puola kuršius, "kurie buvo estų kilimo" (Saxo).

Norvegų karalius Dagr puolė Varbolos tvirtovę Estijoje ir buvo užmuštas (Heimskringla).

apie 475: Kuršių karalius Loker sunaikina danų invaziją (Saxo). Minimi Dagoe (Dagaiti) ir Estland (Aistland) (Guta saga). Nogardijos, čudų ir estų karalius Olimar laimi jūros mūšį, bet pralaimi sausumos mūšį prieš gotus. Vėliau užkariauja šiaurinę švediją, švedų salas, Estiją ir Kuršą (Estlandiją ir Kurlandiją) (Saxo, Petrus Olaus), taigi yra pirmas vardu suminėtas Estijos karalius.

apie 500: Hestia vardas pavartotas Estijai pavadinti.

apie 525: Haestii (haestų) delegacija aplanko gotų karalių Teodoriką Italijoje (Cassiodorus).

apie 550: Estai vadinami Aisti, Aistorum, Aestiorum, Haestorum (Jordanes).

apie 600: Karaliui Ingvarui viešpataujant estai nuniokojo švedų kraštą. Atkeršijimo puolimu Wieko krante, Estijos vakariniame pakraestyje, Ingvaras žūsta (Heimskringla, Norvegų istorija).

600-620: Abipusiški plėšikavimų žygiai iš Estijos-Kuršo į Daniją - švediją ir atbulai (Saxo, Boewulf).

apie 670: Karalius Ivaras puola Estiją ir kitas estų gentis.

731: Jūrų mūšis su danais Oeselio ir Fagoe vandenyse.

apie 750: Estonės, Livos, Curesės minimi kaip didelių Bravalia kautynių dalyviai švedijoje (Petrus Olaus).

apie 780: Estai užkariauja vieną švedijos dalį ir pakaria karalių Grimmerą.

apie 800: švedų karalius Torodo iš Upsalos priverčia estus apeisti jo kraštą (Joh. Magnus). švedų karalius Atisilus puola Estiją ir kitas estų gentis ir yra pats sumušamas (Joh. Magnus).

apie 808: Aestar salt (Estų jūra) — taip vadinama Baltijos jūra.

830: Aisti — estų pavadinimas Frankų kronikoje (Einhard).

845: Danų puolamoji kariuomenė Kuršę sunaikinama (Rimbertus).

apie 850: Pranešime apie pavojaus grėsmę Birkos miestui iš pusės Rytų piratų, šie vadi-

nami Vitingos, kitaip Wichtingos (Gesta Hammarburgensis). Iš čia išvedami pavadinimai Wiking, Vitingi, Vites, Witingi, ankstybesnieji livų pavadinimai, iš to ir jų krašto pavadinimas Witlandija, Viduma, Vidzemė.

Tallin (Reval), kaip archeologiniai kasinėjimai įrodo (1953) kaip miestiška apgyventa vieta jau egzistavo apie 650 po Kr. ir buvo vadinama Rifarica (Aethicus).

859-862: Variagai, russi vadinami, iš Rustringen (Weserio upės žiotyse) karaliui Rorikui vadovaujant užkariauja Nogardiją (Ann. Fuld., F. Kruse, Esto-Europa 118).

880: Anglų laivo kapitonas Wulfstan įplaukia į Estmares (Frisches Haff, Aistmarės), aprašo estus (Estas) ir išveda, kad Witlandas ir Vyslos upės žiočių sritis priklausė estams (King Alfred, Orosius).

900: Norvegų princas Halftan Baltasis beplėšiant Estijos pakraščius užmuštas (Heimskringla). Senuose raštuose (Urkunden) minimi Estonum, Estland, Eistland (Saxo, Herald sage).

924: Didesni estų ir kuršių (Esten und Kuren) karo žygiai į Daniją (Egil-saga).

936-986: Rytinis danų pakraštys be paliovos puolamas estų genčių (Egil-saga).

apie 970: Olafas Tryggvison, vėliau Norvegijos karalius, ir jo motina Astrida jūroje patenka į estų vikingų rankas ir Estijoje parduodami į vergiją. Eistra-Estai, Eistland-Estija (Heimskringla).

apie 972: Islandiečių vikingų jūros mūšiai su estų vikingais Rafalos (Tallinno) ir Oeselio pakraestyje (Njals saga).

apie 990: Eistra salt — Baltijos jūros pavadinimas.

997: Vyskupas Adalbertas iš Pragos beversdamas Sambijos estus (Aestii) krikštytis aukavimų kunigo Sikko nusmerkiamas mirti (Kanaparius).

1020: Estlatum, Astalatu, Uirlanti, Tumisnis — tokie švediški runų akmenų paženklinimai yra vietovėse, kuriose žuvo su estais kariavusieji.

1030: Estai - kuršiai nuterėjo švedų salą Oeland (Saxo). Jaroslavas iš Novgorodo užkariauja Tarbatu (Tartu) tvirtovę. (Letopis).

1032: Variagas Ulfas iš Ladogos jūrų mūšyje su estais priešais Talliną estų sumuštas ir sunaikintas (Letopis).

1035-47 m.: Kuršių ir estų vikingai pakartotinai nuniokojo Daniją (Heimskringla).

1045-66: Dėl estų ir kuršių puldinėjimų, Danija nuolat saugo savo pakraščius. (Heimskringla).

1060: Oeselio estai vėl atėmė Tarbatu (Tartu, Dorpatą) iš Novgorodiečių įgulos ir padegė Pskovą (Pleskavą). (Letopis).

1075: Mare Balticum (Baltijos jūra) pradeda vartoti vardas Rytų jūrai (Ostsee) pavadinti.

1111-16 ir 1130-33 m.: rusai iš Novgorodo ir Pskovo puola estų teritoriją, bet nesėkmingai (Letopis).

Daniel Cohn-Bendit vadovauja maištaujančiams Prancūzijos studentams, 23 metų jaunuolio tėvai, bėgdami nuo nacių, atvyko į Prancūziją. Prancūzai studentą Cohn-Bendit skaito nepageidaujamu užsieniečiu. Prancūzai sulaukė jį pasienyje ir išsiuntė Vokietijon. Ten jis nusidažė rudus savo plaukus juodai ir vėl įvažiavo į Prancūziją. Jis vadovauja 7,000 studentų organizacijai.

1167: Fulco paskirtas estų vyskupu.

1170: Estų karo žygiai prieš Oelandą ir Pskovą.

1187: Estai sunaikina Sitguną, švedų sostinę ir užmuša arkivyskupą Johannes (Erik-saga).

1198: Estų kariuomenė puola kryžiuočių žygūnus prie Rygos; užmuštas vyskupas Bertoldas (Livonijos cil. kronika).

1203: Oeselio estai nuterėjo pietinę švedijos vietovę Listrby.

1208-27: Popiežių Inocento III ir Honorijaus kryžiaus karo žygiai prieš estus. Estijos krikščioninimas.

1219: Danų karalius Valdemaras II užkariauja šiaurinę Estiją.

1230: Estų giminės kuršiai ir jų karalius Lemmekin kryžiaus kare pasiduoda popiežiaus legatui. (UB).

1240-1330: Pakartotini estų ir kuršių sukilimai užkariautojams išvyti (UB. L).

1343-45: Visos Estijos sukilimas šv. Jurgio naktį.

1346: Danai šiaurinę Estiją perleidžia Vokiečių Ordinui ir prasideda Ordino viešpatavimo periodas...

Bus įdomu išgirsti mūsų aištininkų pasisakymus. Šiek tiek ciniškai kalbant, atrodo, kad mums visiškai nieko nebelia: kaimynai gandai (belorusai) kėsina į visą istorinę Lietuvą su visais kunigaikščiais ir pačiu Lietuvos vardu; kaimynai estai net priešistorinius mūsų protėvius pasiryžę atimti. Įdomiausia, kaip estai taip be didesnių argumentų susigiminiavo su lietuvių artimiausiais giminėmis kuršiais, patys būdami fino-ugrų giminaičiai?...

J. Pr.

Vietname, Long Binh kapinyne, esančiame 10 myliu nuo Saigono, yra didžiausios krūvos varotų automobilių padangų. Amerikos karo vadovybė viską atiduoda Vietnamo valdžiai. Geras padangas vietnamiečiai naudoja, o kitas jie parduoda.

ŠEIMOS TRIKAMPIS

Bet ne tas šeimos trikampis, apie kurį skaitytojas galėjo automatiškai pagalvoti, žvilgterėjęs į šio straipsnio užvardinimą. Ne. Kitas. Tai vaikystės dienų šeimos trikampis, kurs, jei tinkamai neišspręstas, gali atsilipti sunkiais dvasios ir proto negalavimais paauglio ir jau suaugusio žmogaus amžiuje. Štai keletas labiau žinomų pavyzdžių. Subrendęs asmuo (vyras ar moteris) nebeįstiga įsimylėti ir apvesti (ištekėti), nors ir sutinka daug patrauklių ir visais atžvilgiais jam (jai) priimtinių, net ir pageidautinų merginų ar vyrų. O jei ir prisiverčia apvesti (ištekėti), tai nei meilės nei šeimyninio sugyvenimo vistiek nėra. Rezultatas: skyrybos arba amžinieji vaidai. Kalkada atsiranda ir homoseksualiniai reiškiniai. Arba vėl kitoki pavyzdžiai. Pavyzdžiui, asmuo be jokios matomos priežasties pasidaro nuolat piktas, nepakenčia jokios kritikos ir nurodymų, nekenčia savo darbo vyresniųjų, o ir pats nebesugeba būti vyresniu ar vadovaujančiu asmeniu. Dėl to ir pastovaus — nuolatinio darbo negali turėti. Kur viso to priežastys?

Visi juk matome, kad ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje nuolat ir pasibaisėtinais daugėja žmonių skaičius su sunkiais dvasios ir proto negalavimais. Rezultatai šiurpūs. Nusikaltimai, žmogžudystės ir visoks žmogaus išniekinimas. O įvairūs sukilimai, maištai ir karai greičiausiai būtų visai kitoki, jeigu jų vadovai (žemesnieji ir aukštesnieji) nebūtų paliesti dvasios ir proto negalavimų. Todėl sociologai, antropologai, psichologai, psichiatrai ir panašių specialybių žinovai šiaandien be atvangos ieško kur yra visų tų dvasios ir proto sutrikimo giliosios ir tikrosios priežastys, o ne vien paviršutiniški ženklai?

Jų (tų priežasčių) surandama visokių. Bet labiausiai yra kreipiamas dėmesys į žmogaus vaikystės ir kūdikystės metus. Surandama, kad pirmųjų dešimties metų žmogaus pergyvenimai lemiamai atsiliepią į jo viso gyvenimo eigą. Iš tos dešimties metų ypatingai išskirtinas laikotarpis tarp 3 ir 6 metų. To laikotarpio pergyvenimai

(kūdikis ir vaikas "pergyvena" nemažiau kaip suaugęs — tik dar sunkiau, — nors daug kam tas gali atrodyti neįtikėtina) sudaro pagrindą žmogaus dvasinei sveikatai ar nesveikatai. Kodėl? Kuo gi ypatingas tas laikotarpis žmogaus gyvenime?

Zigmantas Freudas (žinomas psichiatras, — Vienos universiteto profesorius ir tos teorijos kūrėjas) tą vaikystės laikotarpį pavadino Edipo padėties laikotarpiu. Pagal graikų legendą Edipas nužudė savo tėvą (nežinodamas, kad anas yra jo tėvas) ir apvedė našlę — savo motiną. Už tokią baisią ir dvigubą nuodėmę — tėvo nužudymą ir savo tikros motinos apvedimą — anų laikų dievai griežtai nubaudė Edipą — jis apako. Bet kodėl dabar vaikystės laikotarpiui tarp 3 ir 6 metų psichologai duoda Edipo vardą? Nustatyta, kad šitame laikotarpyje vaiko gyvenime įvyksta du pagrindiniai svarbūs dalykai. Vaikas — berniukas ar mergaitė — pradeda suprasti ir išsąmoninti, kad yra dviejų lyčių žmonės: vyrai ir moterys. Ir jis (ar ji) pradeda vis aiškiau suprasti, kokios lyties jis (ar ji) yra. Ir šitie klausimai pradeda smarkiai įdomauti tiek berniuką tiek mergaitę. Ypatingai svarbu, kad šitame laikotarpyje ir berniukas ir mergaitė pradeda pajusti savo seksualinio gyvenimo primuosius daigus. (Tiesa, yra nemažai ir šios teorijos kritikų). Aišku, visa tai vyksta nesąmoningai — vaikas nesupranta kodėl ir kas darosi. Antras svarbus to laiko vaiko gyvenime įvykis — tai specialus prisirišimas prie sau priešingos lyties vieno iš tėvų. Berniukas prie motinos, mergaitė prie tėvo. Iš čia, matyti, ir kilo tas Edipo pavadinimas.

Tą patį Edipo laikotarpį psichologai dar vadina šeimos trikampiu. Įsidėmėtina, kad šito trikampio laikotarpyje vaikai pradeda elgtis ne kaip tėvo ar motinos vaikai, bet tarsi jie būtų kokie meilūžiai. Pavyzdžių čia neminėsiu — juos lengvai gali pastebėti tėvai, jeigu jie tik moka stebėti ir vaiko elgesį suprasti. Vienas dalykas čia yra labai pabrėžtinas. Vaikai pradeda įžiūrėti savo tėvuose

konkurentus meilės ir prisirišimo srityse. Pradeda nesąmoningai neapkęsti berniukas savo tėvo, mergaitė — savo motinos. Savaime suprantama, kad šitame laikotarpyje tėvų — tėvo ir motinos atsakomybė pasidaro labai didelė. Jie turi mokėti su savo vaikais taip elgtis, kad nesukeltų, neįdegtų daigų vėlesniems (jau paauglio, o labiausiai subrendusio amžiuje) dvasios negalavimams. Tėvai turi suprasti tą nesąmoningą jų neapykantą. Dėl to nepykėti ir nesijaudinti. Griežtai neatmesti vaiko nepaprasto prisirišimo. Tai gali jį visam gyvenimui apvilti — padaryti žmonių nekenčėju. Per daug neskatinti to vienašališko prisirišimo. Tai gali taip paveikti vaiko dvasią, kad jis jau subrendęs nebegali įsimylėti į kitus: vyras ar moteris.

Jeigu tėvai sugraba normaliai reaguoti į vaiko elgesį trikampio metu, tai viskas baigiasi laimingai. Vaikas — berniukas ar mergaitė — pamažu įsitikina kad ir nesąmoningai, kad tėvų jie "nenugalės", kad jie yra artimi viens kitam ir pradeda vėl prisirišti prie abiejų, sekti jų pavyzdžiu, pasiimti jų geraisiais (ir, žinoma, blogaisiais) bruožais. O dėl artimes-

nių santykių pradeda žvalgytis į mergaites ar berniukus už savo šeimos ribų. Ir taip jie įžengia į vadinamąją "latency" (lietuviškai galima būtų pasakyti "seksualinės paruošties") laikotarpį, kurs pasižymi mažesniu seksualiniu domėjimuosi tol, kol vaikas įžengia į sekantį paauglio laikotarpį. Tai maždaug apie 12—13 metų amžius.

Kazys Sruoga, Ph. D.

BIZNIERIAI KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIA
PASISEKIMĄ BIZNYJE
— TAD GARSINKIS IR TU.

SIŪSKITE PINIGUS

I LIETUVĄ

PINIGAI SIŪSTI PER GRAMERCY

ITEIKIAMI GAVĖJUI KAIP
PINIGAI PER BANK FOR FOREIGN TRADE.

Pristatoma per 2 savaites.
Jokių atskaitymų.

JŪSŲ PINIGŲ GAVĖJAS
GALI TUOS PINIGUS
NAUDOTI PAGAL SAVO
NORA.

JŪS ESATE SAUGOS TIK SU
FIRMA TURINČIA LEIDIMĄ,
JOKIŲ TARPININKŲ, JOKIŲ
PASLĖPTŲ RINKLIAVŲ. PER
20 METŲ VEIKLA BIZNYJE
GARANTUOJA JŪMS PATENKINTĄ PATARNAVIMĄ.

Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos
Turi Bankų Dept. leidimą ir
apdraudą.

Apsidraudę \$20.000.00.

Oficialios USSR kvitos pasirašytos gavėjo.

Kursas:

9 rubliai už \$10.00

Iki \$30.00 — \$2.75

Virš \$30.00 — 10%

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad St., Newark, N. J.

SIŪSKITE U. S. DOLERIŲ DOVANOMS PAZYMEJIMA pasirinkimui NAUJOSE SPECIALIOSE KRAUTUVESE.

Jokio mokesčio už šį patarnavimą.

Prašykite mūsų nemokamų katalogų reikmenims, audeklams ir maistui.

GRAMERCY

(Isteigta 1945)

118 E. 28 St. New York, N.Y.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenėi ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraustiesiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausius apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžia.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudęs tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudęs mokeskis \$2.00 1 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbą.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

DAILININKŲ DĖMESIUI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės III-jo Seimo Komiteto Parodų Sekcija kviečia visus laisvame pasaulyje gyvenančius lietuvius ir lietuvius dailininkus ir menų studijuojančius asmenis, dalyvauti savo darbais, seimo metu organizuojamoje skaidrių parodoje.

Šia paroda norima supažindinti seimo dalyvius su lietuvių meno kūryba ir jos, šių dienų, šakotumais.

Į parodą bus priimami visų krypčių ir šakų meno kūriniai, neatsižvelgiant į jų stilių, pasiskirtį, techniką ar medžiagą.

Be įprastinių technikų kaip tapyba, skulptūra, grafika, architektūra (projektai, maketai arba jos fragmentai), taikomoji dailė, kilimai, vitražai, keramika, mozaika, įvairių paskirčių pastatų dekoravimai, modeliai ar išpildyti projektai, taip pat gali būti rodoma įvairūs bandymai, įvairiose neįprastinėse medžiagose.

Parodoje kiekvienas dailininkas gali būti reprezentuojamas su 10 skaidrių, bet kurioje arba keliose meno šakose. Kuriais darbais dailininkas nori save reprezentuoti paliekama jo nuožiūra.

Skaidrės turi būti standartinio formato įmontuotos popierinio kartono rėmuose, kurio išorinis formatas yra 2"x2" didumo.

Skaidrių parodai tinkamumą peržiūrės ir klasifikuos, parodos sekcijos sudaryta, trijų dailininkų komisija. Skaidrių parodai su meno krypčių aptarimu yra skiriama 2 valandos.

Atrinktos parodai skaidrės III-jo Seimo Komiteto yra iš dailininkų nuperkamos mokant už skaidrę po vieną dolerį. Įgytos skaidrės lieka Pasaulio Lietuvių Bendruomenės nuosavybė, su teise jas ir ateityje naudoti.

Dailininkai, kurie nori, kad po parodos jų skaidrės būtų jiems grąžintos, yra prašomi duoti sutikimą Parodos Komitetui pasigaminti tų skaidrių kopijas. Skaidrių persiuntimo išlaidas, sąskaitas pristacius, apmoka Parodos Komitetas. Nepanaudotos parodai skaidrės grąžinamos jų savininkams.

Dailininkai, siūsdami skaidrės, apie save prašomi suteikti šias žinias:

1. Gimimo vietą ir datą.
2. Išėitas arba einamas mokslas, kur ir kada.
3. Ar dirba savo meno profesijoje, jei taip, tai kur ir kokioje šakoje?
4. Dalyvavimas parodose, kur, kokiose ir kada?
5. Jei žinios apie dailininką yra Lietuvių Enciklope-

dijoje, tai pažymėti: žinios L. E.

6. Dabartinis pilnas adresas.

Šios žinios yra reikalingos parengimui išsamaus iliustruoto leidinio apie dabartinę lietuvių dailininkų kūrybą.

Skaidrių paroda įvyks 1968 m. rugsėjo mėnesio 1 d. nuo 4:30 iki 6:30 val. po pietų, Penntop South, Hotel (Statler-Hilton, N. Y.) 32nd and 33rd Sts. and 7th Ave., N. Y. City, N. Y. 10001.

Skaidrės ir žinias siųsti, ne vėliau, iki 1968 m. rugpjūčio mėn. 15 dienos, šiuo adresu: V. K. Jonynas, 182-37 Jamaica Ave. Hollis, N. Y. 11423.

V. K. Jonynas,

PLB III Seimo Komiteto Parodos Sekcijos Pirmininkas.

Buvo mugė po "Dievo stogu"

Praejusį šeštadienį ir sekmadienį tarp La Salle ir Wells Burton Pl. gatvelėje ir šoninėse alejose buvo meno kurinius išstatę tapytojai, skulptoriai, keramikos darbus ir dar kitokią kūrybą. Daug nepatogumo sudarė nepaprastai karštos dienos, kai termometras rodė 96 laipsnius saulėtos kaitros.

Dailininkai ir dailininkės patrupintom kelnėm sėdėjo prie savo darbų ir kaip meskeriojai laukė kada žuvelė pakibs ant kabliuko. Tačiau vizitoriai vieną kitą darbą, ypač pigesnę akvarelę, nusiperka. O akvarelistų buvo tikrai gerų, galima sakyti, visoj parodoj geriausi tapybiniai darbai ir buvo akvarelės, pvz. Marion Biehn iš La Crosse, Wis., Edward Jagman, Edward Walaitis ir dar keletas. Donald Zolan iš Brookfield, Ill. turėjo neblogų aliejinių darbų, daugiausia žydų religinių bei istorinių paveikslų, bet jo darbų kainos buvo nuo kelių šimtų iki tūkstančių dolerių.

Viena moteris, Bertha Benjamin, iš Skokie, Ill., kurios mozaikas daug kartų teko matyti, turėjo nepaprastai kruopščiai atliktą naturmortų ir peizažų. Skaldytų akmenėlių gabalėliai taip suderinti, kad atrodo, kaip puikiausia aliejinė tapyba, nes išgautas atspalvių virpesys. Čia tai buvo ko pažūrėti. Daug kas stebėjosi ypatingai vienu paveikslu, kuris pavaizduoja vandens spalvas, jų atspindžius ir žydrų dangų.

Nedaug, bet buvo geros skulptūros, ypač vieno George Hall iš Des Plaines, Ill. ir Richard M. Kotlar iš Cicero. Iš keramikos — vazos, lėkštės, ir dekoratyviniai daiktai buvo moderniško stiliaus, kai kurie labai

M. Stankūnienės darbų parodos atidaryme. Iš kairės į dešinę: M. Šileikis, dail. M. Stankūnienė, prof. dail. Adomas Varnas ir A. Pužauskas

MAGD. STANKŪNIENĖS DARBŲ PARODĄ ATIDARIUS

PADARYTA ŽYMI PAŽANGA

Praejusį šeštadienį, birželio 8 d. St. Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose (antrame aukšte) skaitlingai publikai dalyvaujant, buvo atidaryta jaunos dailininkės Magdalenos Stankūnienės darbų paroda. Kaip jau čia priimta, parodas atidarant nesakoma kalbų, taip ir ši kartą, dailininkę svečiai pasveikino, kad josios pirmoji paroda graži, įvairi ir įdomi. Svečiai buvo vaišinami gairinamais vaisių gėrimais bei pyragaičiais.

M. Stankūnienės ši paroda yra pirmoji individuali paroda Chicagoje, bet ir pirmiau dalyvavo įvairiose bendrose parodose. Išstatė 12 mozaikų, 11 grafikos kūrinių ir 7 tapybos darbus — viso 30.

Džiugu, kad dailininkė M. S. palyginti trumpu laiku padarė tapyboje ir grafikoje nuostabią didelę pažangą, įsigydamą savo technikos ir skonio charakteringus bruožus. Josios tapybos technika laisva, su drausmingu drąsumu ir temų nuotaikingumu išlaikyta kaip įgudusio tapytojo. O, rodos, dar neseniai Lietuvių meno studijoje taip sunkiai tapyboje sekėsi! Josios šioj parodoj geriausi tapybos darbai bene yra "Mergaitė prie paukščio" (už šį kūrinių laimėjo atžymėjimą kitataučių dailės parodoje), "Moters fantazija", "Gaidžiai" ir "Vandens lėlijos" — verti dėmesio.

Grafika taip pat tenka pasigerėti, nes šioj srity dailininkė jaučia meilę temai ir technikai.

Ji buvo dail. Vikt. Petravičiaus vedamos grafikos klasės studentė, bet josios vėlesniuose grafikos kūriniuose beveik neįjunti mokytojo įtakos, ką aiškiai galima pastebėti pas kitus studentus. Norisi bent kelis

įdomūs ir meniškios kokybės. Tekstilės išdarbių turėjo tiksliai viena kioska.

Bendrai paėmus, ši paroda nebuvo didelė, kaip praeitais metais ir naujoje vietoje surengta.

Lankytojų taip pat buvo mažai. Tiksliai 110 dailininkų tekdalyvavo. Parodos rengėjai — West Burton Place Art Fair.

josios grafikos darbus paminė "Costa del Sol", "Ganykloje". Yra ir daugiau gerų darbų.

ti: "Deportacija", "Jūratė",

Dail. Magd. Stankūnienės mozaikas aš laikyčiau trečioje vietoje todėl, kad debutantė pirmasias dvi "arijas" atliko geriau, negu eilinė "solistė" chorui pritariant. Nors josios visos temos geros, turi lietuviškos dvasios kūryboje, bet mozaika taip pat sunki ir sudėtinga meno šaka, kuri pareikalauja laiko ir didelių pastangų, kad visapusiškai būtų gerai išspręsta. Vis dėl to, kompozicija ir spalvingumu pražydusios bus bei geriau išspręstos — "Raudonas vėjo malūnas", "Natiurmortas", "Kanklės" ir viena lyriško turinio — figūra ir gėlės. Tiesa, dar viena įdomi mozaika, kur vykusiai sukoncentruota šviesos viršutinėje paveikslų dalyje. Ši mozaika neturtinga spalvomis, bet jos žydėte žydi. Stankūnienės mozaikoms truputį kliudo per šviesios linijos tarp spalvų perskyrimų bei masių. Menininkė pati tai žino, bet sunku nugalėti techniškas kliūtis. Bet ji jau sugeba ir tas kliūtis šalinti, nes šios rūšies mozaika turi panašumų vitražo ir mozaikos technikos požiūriu, tik nėra peršviečiama iš antros pusės.

Stankūnienė gerai pažįsta ir valdo spalvas. Paroda tęsis dar porą savaitių. Patartina pamatyti. Balzeko muziejus, 4012 Archer Avenue.

Geriausios sėkmės! mš.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 15, 1968